

Intervjuer med gamla Skandiaverkare och andra profiler

Monika Brohed och Gunnar Hagel

Under Skandiaverkens storhetstid på 1950-talet arbetade ca 400 personer i företaget. I dag finns inte så många av dem kvar i Lysekil. Gjuteriet lades ner 1980 och maskintillverkningen vid fabriken upphörde 1986. De gamla byggnaderna på Skandiaområdet i Norra hamnen rivs och de som finns kvar kommer att få ett helt nytt utseende. Av L. Laurins verk finns snart inget kvar.

Föreningen L. Laurin samlade redan från början motorer tillverkade på Skandiaverken och föremål och dokument från fabriken. Många fotografier som visar arbetarna i verksamhet finns på kontoret, men problemet är att man inte längre vet vad personerna gör och vilka de är.

Genom EU-projektet Carpe Mare, som föreningen deltog i 2005 och 2006, fick vi hjälp från Bohusläns museum för att komma igång med att intervjua f.d. skandiaverksarbetare om deras vardags- och arbetsliv. Idag finns ett 10-tal ljudinspelningar (oredigerade) och ungefär lika många skriftliga uppteckningar. Fotografierna som står i lådor och påsar, väntar på att beskrivas av dem som fortfarande kan minnas vad de föreställer.

De som intervjuats

har berättat mycket positivt om sin tid på Skandiaverken. Att gå till jobbet har varit roligt, arbetet intressant och kamratskapet gott. De flesta fick sin första anställning tack vare att någon släkting redan arbetade på Skandiaverken och man började ofta direkt efter skolan i 14 års åldern. Sedan följde en lång lärlingstid och många avancerade till förmän eller specialister. Ingen har varit friställd eller arbetslös.

Arbetsmiljön före 1950-talet var dålig – som på alla fabriker i Sverige – men man trivdes ändå. Lokalerna var bullriga, rökiga och kalla och maskinerna farliga. Möjligheterna att tvätta sig var obefintliga, wc, varmvatten, tvål och handdukar saknades naturligtvis. De flesta hade en hustru som arbetade i konserven och familjen klarade sig efter dåtida förhållanden rätt bra.

Lasse Lindén, född 1927, berättade hur en modellsnickare arbetade och hur gjutformar och motordetaljer framställdes. på 1940-talet.

Lasse Lindén diskuterar sin modellbåt med Gunnar Hagel

Intervjuade och inspelade är:

Allan Pettersson. Född 1911. Arbetade vid Skandiaverken 1930 till 1976. Intervjuad 9 maj 2007.

Sune Svante Johansson. Född 1924. Arbetade 1937 till 1986. Fräsare. Intervjuad 15.3 2006 & 1.2 2007

Nils & Margareta Sahlin. Nils född 1916. Nils arbetade 1944 till 1983. Intervjuad 28.11 2006

Gunnar Adolfsson. Född 1924. Arbetade 1941 till 1986. Montör, driftschef. Intervjuad 23.2 2006.

Lasse Lindén. Född 1927. Arbetade 1941 till 1986. Modellsnickare, Intervjuad 26.4 2007.

Uno Qvillberg. Född 1928. Arbetade 1946 till 1958. Svarvare. Intervjuad 18.5 2006

Rune Olsson. Född 1925. Arbetade 1943 till 1951. Intervjuades 10.10 2006.
(Arb. även 25 år som fräsare på PLM)

Ragnar Karlsson Född 1926. Intervjuad april 2006.

Annat material som finns:

Kassetband:

Vetandets värld, Sveriges Radio, 1984, Råoljemotorn. Av RogerBengtsson.

Vetandets värld, Sveriges Radio, 198?, Skandiaverken. RogerBengtsson pratar med Evert Nisenius, Algot Karlsson & Herbert Arreskog som berättar om sina år vid SkandiaVerken.

Radio Väst, 1997. Intervju av Dan Granlund med Stig Selander som startade Föreningen L. Laurin.

Radioinspelning

Vetandets värld, Sveriges Radio, 2007-08-06. Tändkulemotorn, om Föreningen L. Laurin, Reine Nygren intervjuas.

**Allan Pettersson och
Gunnar Hagel vid
kaffebordet**

Äldst av de intervjuade är 97-årige Allan Pettersson. Han började sitt arbetsliv som 14-åring 1930. Först fick han hjälpa till att kopiera maskinritningar som skulle förvandlas till blåkopior i – en komplicerad process.

Några intervjuade

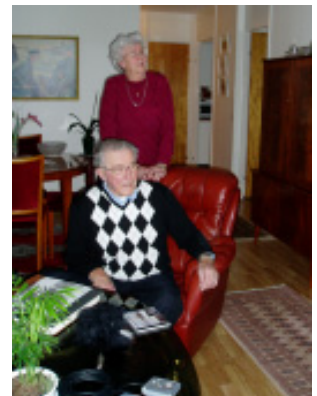
*Sune Svante Johansson
med sin fru Inga*

*Uno Qvillberg
minns gamla tider på Skandiaverken*

*Rune Olsson musicerar
tillsammans med
Marianna Andersson*

*Gunnar Adolfsson
med hustru Gerd*

